

Арахіс (неочищений)	34,0	35,4	35,9
Соняшник	30,2	28,5	31,8
Пальмові ядра	10,1	11,1	11,8
Копра	5,0	5,2	5,4
Всього	407,4	393,8	420,3

*Дані: www.ukrexport.gov.ua

Виходячи з даних таблиці можна зробити наступні висновки, що за маркетингові роки з 2006/2007 по 2008/2009 зросло світове виробництво олійних культур на 3,1%, зокрема ріпаку на 13,5%.

З появою безерукових низькоглюкозинолатних сортів ріпак став культурою великих потенційних можливостей. Насіння сучасних безерукових і низькоглюкозинолатних сортів ріпаку містить 40-45% напіввисихаючої олії до складу якої входять полінасічені лінолева й ліноленова жирні кислоти, що не синтезуються в організмі людини, є основним компонентом мембран клітин і відіграють фундаментальну роль у кисневому обміні. За смаковим та харчовим якостями така ріпакова олія прирівнюється до соняшникової, соєвої і навіть оливкової [2, с.31-33].

Ріпак є гарним попередником для багатьох сільськогосподарських культур. Він швидко звільняє поле, покращує агрофізичні властивості ґрунту, фітосанітарний стан посівів, сприяє нагромадженню органічної маси і попереджує розвиток водної та вітрової ерозії. В ранньовесняній і пізньоосінній періоди використання озимого ріпаку на зелений корм продовжує період згодовування кормів на 45-60 днів. За поживністю зелена маса озимих хрестоцвітних наближається до бобових. У зеленій масі озимого ріпаку на кормову одиницю припадає 180-200 г перетравного протеїну, значна кількість вітамінів та мінеральних речовин, які позитивно впливають на здоров'я та продуктивність тварин.

Вирощування ріпаку у проміжних посівах, за рахунок його біологічних особливостей, ефективного використання агрокліматичних ресурсів регіонів України (які основними культурами сівозміни (зернові, картопля, льон та інші) використовуються лише на 60-70%), дозволить одержувати найдешевші зелені корми в ранньовесняній та пізньоосінній періоди вегетації, продовжуючи дію "зеленого конвеєра" на 2-2,5 місяці. Завдяки цьому можна економити 10-15% кормів для зимово-стійлового періоду [3, с. 47-50].

Враховуючи ті обставини, що виробництво і внесення органічних добрив в Україні істотно скоротилося, а ціни на мінеральні добрива досить високі, використання проміжних посівів ріпаку як найдешевшого сидерального добрива (заорювання 20-25 тонн зеленої маси цієї культури прирівнюється до внесення 10-15 т гною на гектар) може стати визначальним фактором збереження родючості ґрунту. Крім того, ріпак, вирощуваний на насіння та в проміжних посівах, швидко звільняє поле, поліпшує агрофізичні властивості ґрунту, фітосанітарний стан посівів і ґрунту, сприяє нагромадженню органічної сировини та підвищує врожайність наступних культур, а також має важливе значення для запобігання розвитку ерозійних процесів.

Україна недостатньо забезпечена власними напівфабрикатами для виробництва паперу і картону. Тому є нагальна потреба розробити власну напівфабрикатну базу із доступної і дешевої сировини. Такою сировиною може стати солома ріпаку та інших хрестоцвітних культур. При вирощуванні ріпаку та суріпиці на насіння залишається до 70% соломи, яка практично не знаходить використання і спалюється на полі. Дослідження вчених показали, що з ріпакової соломи можна виготовляти папір, целюлозу, целюлозно-стружкові плити. Вихід паперу (напівфабрикату) з соломи ріпаку становить 49-50%.

У процесі переробки ріпакової олії на біопаливо утворюється як побічний продукт гліцерин, який після очищення і дистиляції використовується у косметичній, фармацевтичній і харчовій промисловості для виробництва кормів та в інших галузях [4, ст.33].

Висновок: Підсумовуючи вище викладений матеріал слід відзначити, що виробництво ріпаку є однією із найбільш пріоритетних галузей агропромислового комплексу в Україні, яка має величезний еколого-економічний та народно-господарський потенціал, починаючи з поліпшення фітосанітарних властивостей земельних ресурсів і закінчуючи збільшенням доходної частки державного бюджету.

Література

1. Європейська перспектива Виробництва ріпаку в Україні // Зерно. – 2008. - №7. - С. 48.
2. Кухта В. Рынок модифицированных жиров в Украине // Олійно-жировий комплекс. – 2003. – № 3. – С.31-33.
3. Гайдаш В.Д. Гуринович С.Й. Мазур В. О. Юхимчук Г.В. Що потрібно знати про ріпак? 100 запитань і відповідей. – Івано-Франківськ, 2002. – 60с.
4. Подкува В. Гліцерин з ріпаку - солодкий корм.// Пропозиція. – 2005. - №8-9. - С.33.

ФОРМУВАННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Кирилішина Ю.
Науковий керівник: Дюк А.А., асистент

Розглянуто напрямки формування трудового потенціалу підприємств. Його стан та перспективи.

Ключові слова: *трудоий потенціал, трудові ресурси, кадровий потенціал, персонал.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку сільського господарства ставляться нові вимоги до формування і використання трудових ресурсів особистості і суспільної праці. Протиріччя у цій сфері праці і зайнятості зумовлені недоліками у функціонуванні господарського механізму і системи управління економікою, відставанням розвитку соціальної сфери, витратами на моральне і трудове виховання, з одного боку, і виникненням ряду принципово нових проблем у сфері зайнятості - з другого, потребують перебудови існуючих механізмів формування і забезпеченості ефективності використання трудового потенціалу.[3]

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Фундаментальні дослідження трудового потенціалу в аспектах ринкових відносин виконуються під науковим керівництвом І.К. Бондар за участю провідних фахівців: О.М. Кузнецової, Н.А. Соколенко, Л.Г. Колешні, О.Ю. Рудченко, О.П. Сологуб, Г.В. Яромченко.

Мета дослідження. Мета даної статті полягає в дослідженні трудового потенціалу та джерел його формування.

Виклад основного матеріалу. Протягом останнього десятиліття тенденція до зменшення чисельності сільськогосподарського персоналу залишилася незмінною. Для сучасних сільськогосподарських підприємств характерним є нерациональне забезпечення персоналом. Основною причиною такої тенденції є те, що у більшості сільськогосподарських підприємств кількість штатних працівників є мінімальною, і досить часто не відповідає нормативним потребам. На сьогодні, більшість приватних сільськогосподарських підприємств віддають перевагу залученню тимчасових працівників для виконання певного виду робіт.[3]

Не менш важливою причиною такої тенденції є також зменшення розмірів сільськогосподарських підприємств, скорочення кількості, та взагалі, ліквідація структурних підрозділів.

Трудовий потенціал як економічна категорія виражає взаємовідносини між людьми з приводу ефективного відтворення елементів суспільного виробництва та їх привласнення з метою задоволення потреб особистості сім'ї, організації, держави, вирішення глобальних проблем людства.[1]

Серед дослідників намітилися декілька позицій в розумінні суті трудового потенціалу: трудоворесурсна, поліекономічна і демографічна.

Першу відстоював В.В. Онікієнко, який вважав, що трудовий потенціал представляє сукупність працездатного населення, яке відповідає професійно-кваліфікаційну підготовку, застосовує праця в народному господарстві з урахуванням технологічної і технічної оснащеності.

В.К.Врублевський відстоював поліекономічні погляди на трудовий потенціал, розуміючи під ним сукупного працівника його єдності з продуктивними силами.

К.Ц. Лукинов додержувався погляду фазового підходу до відтворення трудового потенціалу. Не характеризуючи сутності самої категорії „трудоий потенціал”, він звертає особливу увагу на роль і місце окремих поколінь у відтворенні трудового потенціалу.

На інших позиціях стоять М.І. Скаржинський та інші, які розглядають трудовий потенціал як одну з економічних форм особистого фактора, що несе на собі такі ознаки: ресурсна (трудоі ресурси), умови виробництва (робоча сила) та його економічне відтворення, як трудового фактора.[1]

Кількість сільського населення постійно зменшується, що свідчить про звуження бази формування кадрового потенціалу аграрних підприємств, оскільки знижується чисельність молоді працездатного віку, яка є потенційними кандидатами на заміщення посад.

За даними Держкомстату України, в 2008 році порівняно з 1990 роком чисельність населення в Україні віком до 14 років скоротилася на 41,3%, від 25-44 - на 9%, від 45-64 років - на 7,6%, тоді як віком 15-24 років населення збільшилось на 2,4% і віком понад 60 років - на 21,6%.

Отже, структурні зміни чисельності населення у 2008 році характеризуються зменшенням частки дітей і підлітків до 14,1% та збільшенням питомої ваги населення пенсійного віку до 16,3%. Прискорення темпів зменшення чисельності населення віком до 15 років формують негативні передумови для відтворення трудового потенціалу села в майбутньому [2].

Причинами скорочення робочої сили на селі є: по - перше, кризова демографічна ситуація, що характеризується зниженням народжуваності, різким зниженням природного приросту населення, низьким рівнем тривалості життя, високою дитячою смертністю. По - друге, міграція сільського населення, переважно людей активного віку, молоді. В Україні щороку з аграрної сфери економіки вибуває в середньому 100 тис. працюючих. За період з 2003-2005 рр. економічна активність працездатного населення, що мешкає у сільській місцевості, становила 65,5%.

Усе це суттєво відобразилося на формуванні кадрового потенціалу аграрних підприємств, оскільки демографічна ситуація села є одним із основних факторів, які впливають на відтворення робочої сили.

На сьогодні спостерігається значний дефіцит якісної, висококваліфікованої, тобто конкурентоспроможної робочої сили, а це заважає стабілізації й економічному зростанню, розширеному розвитку підприємницьких структур.

Наявний трудовий потенціал сільськогосподарських підприємств використовується не ефективно. Так, встановлено, що з наявного рівня запасу праці фактично використовується 61%. Наявність і рациональне використання трудових ресурсів завжди вважалися багатством підприємства, а на сучасному етапі має місце безробіття [2].

Прогресуюча демографічна криза ладна стати головною перепоною на шляху розвитку ефективних підприємницьких форм, адже на даний час вона вже обмежує окремі складові їх розвитку, зокрема кадрову. Своєю

частину негативного впливу на демографічну ситуацію справляють соціальні наслідки аграрної кризи, передусім майнове розшарування селян, яке поглиблюється в умовах обмеженості вибору дохідного виду зайнятості та мінімуму джерел поповнення ресурсів існування, що характеризується надмірною виснаженістю. Адже переважна частина селянських господарств використовували ті незначні-резерви, які були нажиті за кращих часів і втрачали можливість підняти рівень і якість життя.

Ще одним чинником, що істотно погіршує соціально-економічні відносини в сільськогосподарських підприємствах і створює соціальну напруженість у галузі, є низький рівень заробітної плати, який не сприяє закріпленню кваліфікованих і молодих кадрів на селі, не створює можливості для підвищення продуктивності праці, негативно впливає на платоспроможність селян та конкурентоспроможність вітчизняної сільськогосподарської продукції.

Підвищення ефективності використання трудового потенціалу аграрної сфери можливе за певних умов: за рахунок формування раціональної зайнятості в аграрному виробництві, що забезпечувало б нормальну працевантаженість, продуктивність і оплату праці в усіх формах господарювання на селі; в результаті запровадження дійового мотиваційного механізму ефективної праці в аграрному секторі [2]

Умовою ефективного відтворення і продуктивної праці трудових ресурсів є наявність відповідної соціальної інфраструктури. Соціальна інфраструктура - комплекс галузей, які забезпечують розвиток суспільного виробництва і життєдіяльність населення, а також сукупність економічних відносин, які при цьому розглядаються. Розрізняють соціально-побутову (житлово-комунальне господарство, торгівля, громадське харчування, пасажирський транспорт і зв'язок) і соціально-культурну інфраструктуру (охорона здоров'я, соціальне забезпечення, освіта, культура).[2]

Висновки. Таким чином, відтворенню трудового потенціалу повинно відбуватись за підтримки держави, яка має розвивати соціальну інфраструктуру села.

Література:

1. Браковенко І.В. Сутність понять у теорії трудового потенціалу/ Економіка АПК – 2006.-№5.-С.143-147.
2. Калетнік Г.М., Кафлевська С.Г. Шляхи підвищення ефективності використання трудових ресурсів аграрних підприємств/ Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету-2009.-№17.-С.334-337.
3. Чернякова В.О. Забезпеченість персоналом, як фактор підвищення ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств/Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету-2009.-№17.-С.407-409.

ІНВЕСТИЦІЙНІ РЕСУРСИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Ковтун Л. С.

Науковий керівник: Фіщук Н.Ю., к.е.н, доцент

У статті акцентована увага на важливості залучення та використання інвестицій у Вінницькій області. Запропоновано шляхи ефективного використання місцевих фінансових ресурсів, заходи щодо інтенсивного залучення національного капіталу у виробничу сферу, проаналізовано питання, пов'язані з розвитком фінансової інфраструктури.

Вступ. Поглиблення світової економічної кризи зумовило негативні наслідки для інвестиційного клімату, основним з яких стало різке зменшення здатності підприємств Вінницької області залучати інвестиційні ресурси в необхідних розмірах за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел. У нинішній ситуації навіть великі підприємства змушені переглянути інвестиційні плани і відмовитися від великих витрат, підтримуючи лише діючі потужності, що, насамперед, спричинено гострим дефіцитом кредитних ресурсів.

Метою статті є дослідження та пропозиції щодо ефективного використання місцевих фінансових ресурсів і розроблення заходів з переорієнтації регіональної інвестиційної політики на підставі аналізу інвестиційних процесів за останній період.

Актуальність теми. Дана тема є досить актуальною, тому що інвестування є основою економічного розвитку України в цілому, її регіонів, так і окремих підприємств, а пошук внутрішніх і зовнішніх джерел інвестування стає питанням їх політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Визначення шляхів підвищення інвестицій є однією з центральних проблем економічної теорії. Питанням залучення і економічної оцінки інвестиції займалися вчені: В.Г. Андришук, В.М. Геєць, Б.М. Данилишин, М.І. Кісіль, П.Т. Саблук, П.А. Стецюк та ін.

Результати. Інвестиції — довгострокові вкладення капіталу (грошей) у підприємницьку діяльність з метою одержання певного доходу (прибутку). Залежно від того, де вкладається капітал (у межах країни чи за кордоном), виокремлюють внутрішні (вітчизняні) і зовнішні (іноземні) інвестиції [1].

Капітальні вкладення являють собою періодично здійснювані витрати капіталу на відтворення основних об'єктів соціальної інфраструктури підприємства. До них відносяться: інвестиції в основний капітал (основні засоби);